

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an 36 coroane (18 Lei)
Pe jumătate de an 18 " (9 ")
Pe un pătr r de an 9 " (4 ")
Un număr —70 fileri (35 bani)

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarurile cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (Județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.

Nr. 633 B. ex. 1920.

CIRCULARIU

cătră toate oficiile parohiale și protopresbiterale.

Primin dela Comitetul Regional al Societății „Mormintele Eroilor căzuți în războiu” următorul

Apel.

Întru înfăptuirea strămoșescului nostru vis, pentru îndeplinirea voinții dumnezeiești de-a răsplăti celui mai blând și cucernic popor, neamului românesc suferințele de veacuri și nestrămutata lui credință într'un viitor glorios și fericit; pentru crearea puternicii noastre împărății, prevedința ne ceru grele și nenumărate jertfe!

Si azi, când întregul românism înbrătoșat și unit pentru vecie află în noua sa țară pas de pas, noui și până în prezent necunoscute desfătări, când deasupra întregii „Românii Mari” plutește un nou dar de viață și prosperare, dacă ne-am lăsa răpiți numai de glasul seducător a unei fericiri fără margini și nu ne-am aduce aminte de aceia, cari și prin cari s'a creat „lumea cea nouă” plină de miresme îmbătătoare, am fi vrednici de disprețul sângelui vărsat în decursul luptelor reintregirii patriei și poporului românesc!

Sufletul nostru deci, marele suflet al falnicului nostru popor — trebuie să se oprească din saltul vior al bucuriilor sale ferice, și îmbrăcând din când în când zăbranicul durerii după cei pierduți — este dator — a îmbrătoșa memoria acolora, cari prin jertfirea celui mai prețios bun, a vieții lor, a tinereții lor, ne-au fărâșit mărețul prezent.

Și acest suflet curat al nobilului nostru popor înduioșat de gingașul sentiment al recunoștinții și nestrămutatei sale dragoste față de martirii — de sfinții neamului — de creatorii patriei nouă; e conștiu de înalta sa datorință ce i-o impune caracterul său de granit de-a arăta din belșug *prin fapte* ceea ce simțește față de brazii mândrului codru al neamului românesc, prăbușii în tempestetile și vijeliile năpraznicelor lupte.

Dar vai! Când morților noștri am dori să le exprimăm omagiile recunoștinții noastre, ei ni se prezintă prin mii de morminte răslețite prin văile și munții noștri pe unde apărându-și scumpa lor țară voinicii români:

„departe de-o mamă, care-i crescuse, departe de sora care-i iubi” amuțiră pe veci!

Acestea morminte însă ne vorbesc!

Ele ne povestesc continua de gloria celorce sub gliile inverzite își dorm somnul de veci! Acestea morminte ne repetă zilnic duiosă poveste a luptelor sângeroase în cari cei mai bravi dintre bravii noștri, au dat cea mai strălucită dovadă despre faptul cum știe românul să lupte și să moară pentru patrie și tron! Iubirea de țară, dragostea de tot ce-i românesc, alipirea față de dinastia noastră, lupta dărză pentru apărarea și conservarea datinelor strămoșești este cu litere de aur scrisă pe aceste morminte de eroi.

Aceste morminte deci nu mai sunt, nu mai pot fi indiferente pentru nimeni, cine trăește pe pământul sfânt al țării noastre, sfințit prin stropii de sânge țășniți din altarul inimii acestor eroi. Ele sunt azi ale noastre a tuturor fără deosebire de lege și neam — ele sunt ale fiilor României Mari — precum ai noștri au fost aceia, cari ne-au mântuit de povara grea a jugului din trecut.

Izvoare nesecate de îmbărbătări și dătătoare de puteri nouă pentru lupta noastră în prezent și cea în viitor au devenit acestea locuri sfinte, acestea movile răslețe glasul cărora ne chiamă la o datorință nouă.

Dascăle cucernice al satelor noastre din apropierea acestor morminte! Condu-ți micuții școlari la aceste movile sfinte, ingenuchiază cu ei în jurul mormintelor eroilor neamului tău și povestește-le, explică-le viitorilor apărători ai țării cu glas limpede și duios paginile istorii vii, pagini scrise în cartea de aur a neamului nostru cu sângele părinților și fraților școlarilor tăi!

Preotule sfințit adună în zile senine maicele și soțiile ce-și deplâng fiii și soții lor, ieși apoi la aceste locuri sfinte și le alinaază durerea prin pioase cuvinte, ce le vei adresa din belșugul dragostii inimii tale, acolora, cari prin eroismul celui ce doarme acolo și-au câștigat lor și patriei glorie și onor. Iar în zile de grele încercări când poporul tău ar sta la mari răspântii de enormă răspundere pentru urmași, — adună-ți turma conduți-o la mormintele eroilor lor și aici chemându-i pe aceștia ca mărturie rosteste cuvintele alevărului — cuvinte conducătoare spre calea fericirii întregului nostru neam.

Popor Românesc! Simțezi tu că ești dator acestor morminte? Cultul „Glorioșilor Morți“ știi tu să-l păstrezi cu sfințenie? Veniți cu mic cu mare să ne arătăm priinosul nostru de recunoștință eroilor căzuți prin conservarea și înfrumusețarea mormintelor răzlețite — făcând cu ajutorul artei, câte nu sfânt monument din fiecare mormânt totalătea chezești ale fericirii și prosperării întregului nostru popor! Veniți să împodobim mormintele eroilor căzuți, că acestea să vorbească generațiilor viitoare despre faptul cum noi cei ajunși la fericire prin și în urma morții lor, am știut să le fim recunoscători.

Prin ridicarea monumentelor deasupra glicii nevorbitoare să dăm grai mormintelor noastre — a căror stăpâni prin exemplul dat vor povățui și înflăcări generații întregi, făcând din tineretul de azi demni apărători ai lăsamântului lor câștigat prin sânge și viață. Ce n'ai fi plătit tu, fiul Ardealului, Bucovinii și Basarabiei în timpul asupririi Tale celui ce te ar fi scăpat din ghiarele călăilor tăi, înfăptuindu-ți visul tău de aur? Atunci ți-ai fi jertfit tot avutul numai să-ți vezi neamul unit într'o singură și puternică împărăție!

Iar azi, când prin mormintele eroilor neamului nostru îți vezi dorul secular împlinit, te rugăm să dovedă de mărinimia și patriotismul tău! Ascultă glasul mormintelor, și azi când sub înalta ocrotire a Preaslăvitei și de întreaga țară adorată noastră Regina Maria s'a înființat „Societatea Mormintele eroilor căzuți în războiu“ cu nobilul scop de a conserva, înfrumuseța și eterniza prin impozante monumente și gingașă îngrijire aceste morminte; azi când eroul mort pentru fericirea ta a copiilor și nepoților tăi își ridică modestul glas și îți cere pentru îngrijirea mormântului său sprijinul și obolul Tău; acum dovedește că înțelegi această mare și sfântă datorință!

Liste de subscripții se vor lansa pentru strângerea mijloacelor bănești întru înfăptuirea nobilului scop ce-l urmărește noua societate, pe cari liste trebuie să figureze numele fiecărei instituțiuni de pe teritoriul României Mari — pentru-că numai acela este vrednic de binefacerile ce se revărsă asupra sa din belșug, în urma sângelui vărsat de cei ce dorm în lungi șiruri de morminte — care dă dovadă în aceste clipe, că, înțelegând glasul acestor morminte la chemarea Reginei lor aleargă cu obolul și să înscrie de membru în această nobilă societate.

Membrii societății sunt:

a) *Fondatori*, cei cari vor lua parte activă la înființare și vor subscrie statutele la constituirea societății, vărsând odată pentru totdeauna minimum 500 lei.

b) *Donatori*, cei cari vor fi vărsat societății o donație de 1000 (una mie) lei.

c) *Activi*, cei cari vor cere a fi primiți în societate și se vor obliga a plăti o cotizațiune de cel puțin 24 lei anual.

Familiiile celor căzuți în războiu sunt de drept membrii activi, plata cotizațiunii fiind facultativă.

Fondurile societății provin din:

a) Subscrieri;

b) Donațiuni și legate;

c) Cotizațiuni;

d) Beneficii rezultate din serbări, reprezentații teatrale, colecte, cinematografe, concerte religioase etc.

Porțile sunt deci larg deschise! A intra în șirul oamenilor de inimă este dată posibilitatea fiecăruia, cu atât mai mult cu cât în fiecare județ, oraș și comună s'au constituit și se vor constitui astfel de comitete cu scopul de-a lăși idea colaborării la nobila țintă preluată de însăși M. Sa Augusta noastră Regina Maria și de frunțașii neamului nostru, desinteresatăi Ei colaboratori!

La muncă deci, căci Binecuvântarea Cerească încoronază oboșelile și jertfele aduse pentru înfrumusețarea și conservarea mormintelor, cimiterelor eroilor neamului românesc!

Pentru Comitetul Regional al Societății Mormintele eroilor căzuți în războiu“.

Comandantul Corpului VII armată.

General de divizie:
Boeriu.

Acest apel se comunică Onoratei Preoțimi parohiale cu adausul, ca să conlucre și dea tot sprijinul, ca societatea să-și ajungă scopul prin înființarea și activitatea comitetelor comunale.

Despre înființarea comitetelor comunale- oficiile parohiale să raporteze oficiilor protopresbiterale, cari iarăși vor avea să facă raport Consistorului diecezan.

În legătură cu apelul de mai sus, lăsăm să urmeze și statutul Societății „Mormintele Eroilor căzuți în războiu“.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 25 Aprilie 1920.

Filaret Musta m. p.
arhimandrit, vicariu episcopesc.

STATUTUL

Societății „Mormintele Eroilor căzuți în războiu“
sub înalta ocrotire a Majestății Sale Regina Maria.

CAPITOLUL I

Înființarea și scopul societății

Art. 1. — Se înființează în București, sub înalta ocrotire a M. S. Reginei Maria, societatea „Mormintele eroilor căzuți în războiu“.

Art. 2. — Societatea are comitete: regionale, județene și comunale, ce depind de comitetul central, cu care lucrează într'o unitate de gândire și de acțiune.

Art. 3. — Scopul Societății este:

a) De a descoperi locul unde există mormintele celor căzuți pentru patrie.

b) De a aduce acestor morminte îmbunătățirile necesare: ca ziduri împrejmuitoare, cruci, pietre funerare, monumente, mausoleuri, biserici, împodobiri cu plantațiuni de arbori vii ca: garduri, cruci, troițe, capele, etc.

c) De a ridica monumente și alte lucrări artistice pentru a eterniza memoria eroilor morți și luptele din războiul pentru întregirea neamului.

d) De a îngriji ca ziua comemorării eroilor să fie serbata cu mare fast religios, școlar, național și militar.

CAPITOLUL II

Fondurile

Art. 4. -- Fondurile societății provin din:

a) Subvențiuni;

b) Donațiuni și legate;

c) Cotizațiuni;

d) Beneficii rezultate din serbări, reprezentațiuni teatrale, cinematografe, concerte religioase, etc.

Art. 5. -- Fondurile se depun la Banca Națională pe numele societății, menționându-se proveniența.

Numai comitetul central poate ordonața întrebuințarea sumelor.

CAPITOLUL III

Membrii

Art. 6. Membrii societății sunt:

a) Fondatori cei cari vor lua parte activă la înființare și vor subscrie aceste statute la constituirea societății, vărsând odată pentru totdeauna, minimum 500 lei.

b) Donatori, cei care vor fi vărsat societății, o donațiune de cel puțin 1000 lei.

c) Activi, cei cari vor cere a fi primiți în societate și se vor obliga a plăti o cotizațiune de cel puțin 24 lei anual.

Art. 7. -- Familiile celor căzuți în război, (părinți, soție și copii) sunt de drept membrii activi, plata cotizațiunii fiind facultativă.

Art. 8. -- Din societate nu vor putea face parte acei cari vor fi avut o condamnățiune din cauza neîndeplinirii datoriei în timp de război.

Art. 9. -- Membrii societății sunt datori:

a) Să ia parte la adunările generale.

b) Să se supună hotărârilor luate de organele de conducere.

c) Să plateasca cotizația la timp.

d) Să contribuie la propășirea societății.

Art. 10. -- Vor fi excluși din societate:

a) Acei cari nu vor fi plătit cotizațiunea pe timp de un an.

b) Cei pe care comitetul respectiv îi va socoti ca uemai putând să rămână în societate.

Art. 11. -- Deciziunea de excludere se va pronunța de comitet cu majoritate de $\frac{2}{3}$ din numărul membrilor săi, fără aratare de motive.

CAPITOLUL IV

Organele de administrație

Art. 12. -- Societatea se conduce de adunările generale și comitetele respective.

Art. 13. -- Adunarea generală va avea loc în Aprilie sau Mai, și va fi convocată de președinte ori

vice-președinte, prin *Monitor* și alte 4 jurnale cu 20 zile mai înainte.

Art. 14. -- Toți membrii sunt datori să ia parte la adunare.

Ea va lucra cu orice număr de membri.

Art. 15. -- Atribuțiunile adunării generale sunt:

a) Alege pe termen de 3 ani pe membrii comitetului respectiv, pe care îi reînnoește din 3 în 3 ani, cu $\frac{1}{3}$

Membrii eșiți la sorti se pot realege.

b) Descarcă comitetul de gestiunea sa.

c) Propune măsuri pentru viitor și votează bugetul.

d) Modifică statutele cu $\frac{2}{3}$ din voturile exprimate.

e) Alege comisiunea de control.

Art. 16. -- Comitetul central se compune din:

M. S. Regina, președinta de onoare.

Cinci doamne, soții de generali morți în război, sau în viață, alese de adunarea generală.

I. P. S. Metropolitul Primat.

Ministru de război.

Ministru de interne.

Ministru de domenii.

Ministru de culte.

Ministru de lucrări publice.

Șeful M. St. Major al Armatei.

Secretarul general al ministrului de război.

Directorul genului din ministerul de război.

Un profesor universitar ales de colegii săi.

Pe lângă comitetul central va funcționa o cancelarie compusa din:

Un șef al cancelariei, un subșef al cancelariei, 2 secretari, un dactilograf și un servitor, cari se pot spori la nevoie.

Art. 17. -- În toate orașele reședințe ale corpurilor de armată se înființează câte un comitet regional compus din:

5 doamne, soții de ofițeri generali superiori, ori inferiori, morți în război ori în viață, alese de adunarea generală;

Fața bisericească cea mai înaltă din localitate;

Comandantul corpului de armată;

Prefectul județului din reședința corpului de armată;

Șeful de Stat-Major al corpului de armată;

Șeful serviciului de geniu al corpului de armată;

Primarul orașului de reședință;

Inginerul-șef al județului;

Un profesor de cea mai înaltă treaptă a învățământului;

Inspectorul regiunii silvice;

Comandantul companiei de jandarmi.

Art. 18. -- În toate județele țării va exista un comitet județean compus din:

5 doamne soții de ofițeri generali superiori ori inferiori morți în război, ori în viață, alese de adunarea generală.

Fața bisericească cea mai înaltă din localitate.

Comandantul militar cel mai înalt în grad din localitate.

Prefectul județului.

Primarul oraşului.

Comandantul cercului de recrutare.

Inginerul-şef al judeţului.

Un profesor de cea mai înaltă treaptă a învăţământului.

Comandantul companiei de jandarmi.

Art. 19. — În toate comunele urbane şi rurale din ţară se înfiinţează un comitet comunal compus din:

5 soţii de militari de orice grad morţi în război, ori în viaţă, alese de adunarea generală.

Primarul.

Cea mai înaltă faţă bisericească.

Un profesor (învăţător) din cea mai înaltă treaptă a învăţământului.

Jandarmul.

Art. 20. — Preşedintele activ al comitetului central va fi de drept I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Preşedintele comitetului regional va fi comandantul corpului de armată, afară de Iaşi, unde va fi I. P. S. S. Mitropolitul.

Preşedintele comitetului judeţean va fi prefectul judeţului, cu excepţia localităţilor unde se află un comandant de divizie ori P. S. Episcop. În cazul când în aceeaşi localitate să află şi comandant de divizie ori P. S. Episcop, preşedinte va fi cel din urmă.

Preşedintele comitetului comunal va fi preotul militar. În lipsă, învăţătorul ofiţer de rezervă, iar în lipsa amândurora, preşedinte va fi preotul cel mai mare în grad.

În localităţile unde administratorul de plasa figurează în comitet, el va fi preşedinte, conform art. 21.

Art. 21. Administratorul de plasa va figura ca preşedinte în comitetul comunal unde se găseşte cel mai populat cimitir din plasa sa.

Art. 22. Unde este un comitet superior nu va lua fiinţă un comitet inferior; comitetul superior fiind obligat a îndeplini în acest caz toate cerinţele.

* *Art. 23.* Comitetul regional din ţările străine unde se găsesc morminte de ale eroilor, este format din miniştrii plenipotenţari, consulii, ataşaţii militari, preoţii însărcinaţi cu cultul divin al cimitirilor, români stabiliţi în ţări străine, cari îşi oferă benevol serviciile în această cauză.

Art. 24. În localităţile din străinătate unde sunt morminte de ale eroilor, se va înfiinţa un comitet comunal, numai dacă se găsesc români domiciliaţi acolo.

În caz contrar, comitetul regional din capitala ţării va avea toată îngrijirea.

Art. 25. Comitetele (central, regional, judeţean şi comunal) aleg: 1 preşedinte activ, 1 vice-preşedinte, 1 secretar şi 1 casier. Aceste funcţiuni se pot ocupa şi de doamne.

Art. 26. Comitetele se întrunesc odată pe lună şi sunt convocate şi prezidate de preşedinte ori vice-preşedinte. Ele lucrează ca jumătate din membri.

Hotărârile se iau cu majoritate, în caz de paritate votul preşedintelui decide.

Art. 27. Orice loc devenit vacant se completează imediat de comitet prin cooptare.

Art. 28. Atribuţiunile comitetelor sunt:

1. Adunarea de fonduri pentru societate.

2. Organizarea şi controlul serbărilor.

3. Hotărăşte îmbunătăţirile ce trebuiesc aduse cimitirelor.

4. Autoriză contractarea de împrumuturi necesitate de cheltuelile extraordinare.

5. Acceptă legăţii şi donaţiuni, iar comitetul central va elabora şi următoarele regulamente:

a) Un regulament al cimitirilor eroilor.

b) Un regulament al zilei comemorative.

c) Un regulament al cancelariilor cu funcţionarii necesari, atribuţiunile, retribuţiunile lor şi indemnizaţiile de transport.

d) Un regulament pentru modul de funcţionare al comitetelor regionale, judeţene şi comunale.

CAPITOLUL V

Reprezentarea legală a societăţii

Art. 29. — Societatea este legal reprezentată în justiţie prin preşedinte, care poate ceda şi altui membru din comitet, drepturile sale.

Art. 30. — Orice act care obligă societatea va purta semnătura a 2 membri din comitet.

Art. 31. — Ceurile societăţii se vor semna de 2 membri ai comitetului, anume desemnaţi.

Art. 32. — Copiile de pe orice act al societăţii, certificate, conform cu originalele de preşedintele activ sau de delegatul său, fac deplină credinţă în justiţie.

CAPITOLUL VI

Controlul

Art. 33. — Controlul financiar al gestiunii îl face comisiunea de control compusă din trei membri desemnaţi de adunările generale respective.

Art. 34. — Acest control se va exercita cât de des şi prin procese-verbale se vor arăta constatările făcute.

Art. 35. — Comisia poate lucra cu doi membri.

Art. 36. — La încheierea anului, comisia va face un raport, care se va aduce la cunoştinţa adunării generale.

CAPITOLUL VII

Dispoziţiuni generale

Art. 37. — Toate însărcinările în comitetele societăţii sunt gratuite, afară de indemnizaţiile de transport şi funcţionarii cancelariilor.

Art. 38. — Fiecare comitet va înainta celui imediat superior procesul verbal de constituirea comitetului.

Comitetul judeţean va anunţa celui regional înfiinţarea comitetelor comunale; iar cel regional va înainta comitetului central lista tuturor comitetelor judeţene şi comunale înfiinţate.

Art. 39. — Toate procesele verbale şi deciziunile adunărilor generale, ale comitetelor şi ale comisiunilor de control, se vor trece în registre speciale, cari se vor semna de membrii prezenţi la deliberare.

Art. 40. — Toate actele interioare sau de conta-

bilitate ale societății și corespondența cu autoritățile sunt scutite de timbru fiscal.

Art. 41. Corespondența și coletele prin poșta, cai ferate sau vapoare sunt scutite de taxe poștale și transport.

Publicațiile societății se vor face gratuit de Imprimeria Statului.

Membrii și personalul societății cari merg în îndeplinirea misiunii lor, au dreptul la călătoria gratuită pe căile ferate și bastimentele Statului.

Art. 42. — Pentru ca Societatea să ia ființa imediat, membrii comitetului central, comitetelor regionale, județene și comunale, sunt numiți din oficiu de Ministerul de Războiu. Adunarea generală îi va confirma ori schimba, prin o alegere nouă, așa cum se va găsi cu cale.

Art. 43. — Pot fi admise a face parte din comitele statutare persoanele ce s'au afirmat în mod deosebit că s'au ocupat cu cinstirea mormintelor eroilor. În această categorie intră și persoanele ce au făcut parte dintr'un comitet și își schimbă domiciliul cari pot intra ca supranumerare într'un comitet similar sau inferior.

Art. 44. — Pentru comemorarea eroilor și a diferitelor lupte pentru îngrijirea și împodobirea cimitirelor eroilor, în multe localități s'au înființat comitete de inițiativă privată. Aceste comitete funcționează mai de parte, până la aducerea la îndeplinire a scopului pentru care au luat ființa, fiind obligată să supună comitetelor statutare înainte de îndeplinire, toate proiectele pentru lucrările specificate în art. 3, spre a se obține cuvenita aprobare și autorizare de a construi.

Această dispozițiune se aplică și comitetelor, ce se vor mai înființa din inițiativă privată.

Cuvântare

rostită la parastasul solemn, celebrat în 26 Octombrie 1919 în com. Jidovin, pentru odihna sufletelor eroilor reg. 107 Alba-Iulia, căzuți în lupta memorabila dela Szentes.

(Sfârșit)

Împlinim o sfântă datorință de ostași, când în al doilea rând cătră voi ne îndreptăm prea iubiții noștri comandanți, ofițeri și subofițeri de toate gradele, și vă aducem și vouă, ca părinților noștri cei mai buni, mulțămile și recunoștința noastră fiască pentru deosebita voastră dragoste și îngrijire, ce ați avut-o pentru noi, pentru înțelepciunea, cu carea ne-ați condus în lupta grea și îndârjită cu dușmanul nostru secular și fanatizat. Acestei înțelepciuni și bunei conduceri a voastre este a se mulțami, că atacului îndârjit, întreprins cu forțe înecite, am putut rezista croic timp de 48 de ore și dușmanul n'a putut obține succesul dorit, n'a putut zadărnici împlinirea visului secular, pentru carele ne-am pravalit noi cu fruntea în nisip. Sa nu încetați dăra a li și de aci începând tot acei conducători treji și viteji, tot acei pariuți iubitori ai camarazilor noștri, aducându-vă totdeauna aminte, ca noi asemenea fraților Macavei, cari și-au dat viața pentru legile parintești, rugăm neîncetat

pe bunul Dumnezeu, să nu întârzie a se milostivi spre voi (II. Mac. 7,37) să vă dăruiască tărie și putere, să vă puteți până la sfârșit împlini misiunea atât de frumoasă încredințată vouă!

Cătră voi ne îndreptăm apoi, iubiților camarazi și frați de arme, rugându-vă, ca cuvintele noastre — cari prin rostul cuvântătorului le adresăm cătră voi — să le primiți cu aceeaș dragoste și bunavoință, cu carea noi vi le împărtășim! Să știți anume, scumpilor tovarăși, că noi n'am murit, noi trăim! Numai osămitele noastre odihnesc, sufletul nostru însă este viu, umblă și acum printre voi. El vede și simte toate; vede entuziasmul poporului bănățean, carele cu brațele deschise, cu lacrimi de bucurie a primit întrărea voastră triumfală în orașele și satele lui desrobite. Noi știm prea bine și vedem, că în ochii voștri aprinși arde vapaia credinței de veacuri și conștiința răsplății divine a suferințelor noastre îndelungate. Simțim, cum se zgudue plăiurile Daciei de tropotul vostru mareț, cum tresar înfiorate umbrele mormintelor uitate ale lui Dimitrie Țichindeal, Paul Iorgovici, Damaschin Bojincă, Coriolan Bredicean, și altor fruntași morți cu dorul realizării idealului național! Cum tresaltă umbra lui Mihaiu-eroul, alui Horea, Cloșca și Crișan, cum tresare Cuza-Vodă în mormântul dela Ruginoasa! Auzim, cum șoptesc văile dela Cetatea de baltă, Șelimbăr, Alba-Iulia, Goroslău și Feldioara, cum răsună văile Cernei, Timișului, Dunării, Berzavei și Pogănicului de strigătul de bucurie al poporului desrobite, de cântecul biruinții așteptate de o mie de ani, care cuprinde zările și răscolește sufletul poporului nostru umilit și jefuit. Vedem, cum îmbracă haine de sărbătoare satele indoliolate, pe unde treceti voi, cum, alcargă pe urma voastră sutele de fugari, ca să plângă fericiți în pragul căminurilor părăsite, să se îmbrățișeze în lacrimile dutoasei întâlniri, știindu-se acum la adăpost sub scutul baionetelor noastre lungi, sub scutul ocrotitor al steagurilor României!²⁾ Nu încetați dăra a vă face vrednici și de aci înainte de dragostea și încrederea poporului pusă în voi. Aduceți-vă aminte, că și voi faceți parte din oastea aceea năzdrăvăna, care a uimit lumea cu vitejia sa! Voi sunteți sentinela neadornită, pururea trează a Orientului, voi sunteți „mândria marelui Ardeal!”

Pilda noastră sa strălucească totdeauna dinaintea ochilor noștri imitând — la caz de lipsă, când patria va cere iarăș — exemplul eroicului regiment Mircea, ai cărui ofițeri și soldați lapadându-și rănițile, căștile și hainele, au pornit la atac numai în cămeși³⁾ și cu mânecile sufultate „ca la socceriș” au sfărâmat acolo — împreună cu alți soți de arme — în fața Mărășeștilor, la Dumbra și Satul-Nou, la podul dela Cosmești, diviziile germane cutropitoare, întunecând pe vecie faima renumitului spărgător de fronturi, a generalului Mackensen. Gândiți-vă totdeauna la nemuritorii tunari ai bateriilor dela Racoșița și eroii secțiilor de mitraliere dela Doaga, Moara-roșie și Moara-albă⁴⁾, cari până la ultima lor resuflare

²⁾ „România Nouă” acclăș număr.

³⁾ Comunicatul Marelui Stat major Nr. 392 din 31 Iulie 1917.

⁴⁾ Cassian R. Muntean: „Bătălia dela Mărășești” pag. 10.

au tras cu eroism în rândurile, ce nu mai aveau sfârșit ale dușmanului încercat în lupte grele, până când cu mâinile încheștate pe mitraliere și tunurile lor au murit acolo moarte de eroi! Aduceți-vă aminte de bravii ostași Mchedinteni, cari la sunarea goarnei de mobilizare au lăsat coase în holdă și bou în jug și cu capul descoperit, desculți și pieptul desfăcut au alergat în ajutorul nostru, unde lovind cu eroism demn de toată lauda dușmanul în flanc, l'a aruncat cu perderi grozave peste Tisa, documentând așa vitejia lor legendară moștenită din strămoși! Aduceți-vă aminte de nemuritorii vânători ai vechiului regat, cari cu iuțeala fulgerului trecând podul peste Tisa, au încălecat caii roșiorilor și în avânt nemaipomenit au tăiat calea de retragere a hoardelor roșii a lui Bela Kuhn, deschizând așa calea voastră de triumf spre inima Țării ungurești, spre Budapesta, capitala trufașilor noștri stăpânitori de ieri! Aduceți-vă aminte de neuitatul general Drăgălina, eroul dela Jiu, care cu vitejie legendară se puse în fruntea batalioanelor sale, până când un glonț dușman îl răpuse pe vecie, precum și de nemuritorul general Grigorescu, carele avu curajul să arunce Germanilor sfidarea „Pe aici nu se trece!” și făcu, ca „Mărășeștii să fie mormântul iluziilor germane”.⁵⁾ Să știți scumpilor tovarăși, că duhul lor umblă și astăzi printre voi și vă îndeamnă stăruitor, la săvârșirea faptelor eroice demne de nemuritorul lor nume. Gândiți-vă bine, ca ochii Europei, ba chiar a întregii lumi sunt astăzi îndreptați spre voi. Întreaga Europa, întreaga lume vă admiră, vă invidiază chiar pentru ființa voastră eroică; pentru că voi sunteți singuri soldați ai Europei, pe cari nu v'a otrăvit învățăturile neomenești ale bolșevismului și socialismului de contrabandă, la cari dragostea de neam, iubirea glicii strămoșești este întâia și cea mai mare poruncă, sadita și cultivată în inimile voastre simple, dar curate încă din leagănul copilariei voastre. „Întărească-se dară mâinile voastre și să fiți viteji” (II. Sam. 2. 7), să fiți treji și cinstiți, cunoscători și pe mai departe a adevărului, să nu apuceați pe calea greșită, lipsită de credința către Domnitorul și superiorii voștri. Gândiți-vă că o lume de dușmani privește la voi, cari ar dori să nu vă mai vadă ori să vă vadă trăind iarăș ca slugile lor. Voi sunteți însă Români, falnicii urmași ai marelui Mihai și trebuie să fiți mândri pe aceasta! Răbdați încă puțin știind, că „celce rabdă până la sfârșit, acela se va mântui”.

Încă puțin timp și opera voastră începută pentru unirea și închegarea neamului va fi terminată și voi mândrii și învingători vă veți întoarce toți în satele voastre din scumpul Ardeal, când mamele, soțiile și copiii voștri vă vor aștepta cu flori, cântece și veselie, când Alba-Iulia lui Mihai va va împodobi frunțile cu cununa de lauri a recunoștinței unui neam eliberat. Să nu uitați atunci și de noi, ei când mamele noastre gârbovite de povara anilor, soțiile și orfanii noștri în haine cernite vă vor ține calea întrebând de noi, voi, să nu vă sfiți a începe jalnica poveste a întâmplării noastre. Să le spuneți, drept mângăiere, cuv. Scripturii, ca „noi

am mers în calea lumii, iar ei să se întărească și să fie bărbați; să păzească cele de păzit ale lui Iehova Dzeul lor, umblând în căile lui, păzind legile și poruncile lui, judecățile și mărturiile lui, precum este scris în legea lui Moise, ca să fie fericiți în toate, câte vor lucra și ori unde se vor întoarce”. (I. Împ. 2, 2-3). Să le spuneți, că noi ne-am prabușit împlinindu-ne datoria până la sfârșit, nu am căutat să înlăturăm dela noi acest destin, dar în toată vremea luptelor crâncene, căroro le-am cazut jertfă, ne-am gândit neconștient la ei, la satul nostru, așezat în inima munților, la șirul Carpaților ardelenesti, la viitorul de aur, ce le este lor sortit prin războiul de acum. Ne-am zbatut căutând în îndepărtarea zilelor, ce vor veni, steaua călăuzitoare a destinului neamului și ne-a înflorit zîmbetul pe buze, ni-s'a umplut sufletul de bucurie, că „ei sunt acum adunați din toate părțile, sunt un singur popor în țară, un singur rege va domni peste dânșii toți, nu vor mai fi două popoare, nici nu vor mai fi despărțiți în două regate” (Ezechil 37, 21-22), că prin moartea noastră om asigurat pentru totdeauna viața neamului nostru! Iar orfanilor noștri, pe cari i-am lăsat în grija mamei lor, în sprijinul ocrotitor al statului român, să le spuneți, că le-am lăsat cu limbă de moarte șfatul parintesc, să crească în omenie, toți în legea lor străbună, în ascultare și supunere necondiționată către glorioul nostru Domnitor și legiuitorii lui urmași; să știe toți, când vor fi mari, că „nu-i mai scump nimica azi pe lumea pământescă, decât un nume de viteaz și moarte vitejească”.⁶⁾ Și atunci am închis ochii cu liniște și calmitate!... Iară ei înțelegând marea preț al morții noastre eroice, vor primi cu rezignațiune creștinească această hotărâre a supremului Judecător și ștergându-și ochii cu năframele cernite se vor mângăia cu cuvintele înțeleptului Solomon: „A plăcut Domnului sufletul nostru, de aceea a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății!” (Înt. Solomon I, 14.).... Cu aceasta ridicăm, întindem încă odată mâinile noastre tremurânde și va binecuvântăm zicând: Să trăiți vitejii noștri camarazi, Dumnezeu sa vă aibă sub scutul său în toate zilele vieții voastre!

În sfârșit sufletele noastre nevinovate — înainte de a intra întru bucuria Domnului lor, ca să primească răsplata ce li-se cuvine după moartea noastră eroică, — țin să vă mulțamească și voauă, jalnici ascultători din toate păturile societății, precum și voauă smeriților preoți și cuvântători, pentru cuvintele de mângăiere și îmbărbătare adresate camarazilor noștri, pentru concursul atât de prețios, cu care ați grăbit a contribui la reușita acestei serbări aranjate în favorul orfanilor noștri.

Rugamu-vă pe voi, cucernici Părinți și muncitori nerăsplățiți în via Domnului, să vă țineți și pe viitor de cea mai înaltă datorință a ni păstra cu sfințenie amintirea și să nu uitați niciodată a cuprinde în rugăciunile voastre și numele nostru rugând cu lacrimi ferbinți pe Atotputernicul să ne ierte păcatele, ce le-am săvârșit ținând voinescul nostru braț la dușmanii seculari,

⁵⁾ E. Grigorescu: „Ordin de zi Nr. 90”.

⁶⁾ Alexandru: „Pene, Curcanul”.

până ce i am prăvălit cu fruntea în țărână. Precum v'ați împlinit în trecut misiunea atât de sublimă în mijlocul poporului nostru, îndepliniți-vă aceasta cu îndoiță scumpătate acum când și mai mult s'a deslegat limba și graiul vostru, punându-ne pe noi - în cuvântările, ce le ve-ți rosti poporului - drept pildă de urmat pentru generațiile viitoare. Spuneți poporului incredințat păstoririi voastre, ca și noi - asemenea vouă - cu ochii de vultur veghem, ca toate aspirațiunile drepte ale neamului nostru să fie satisfăcute! Și, când vom simți, că domniile aceia mari din marea conferința dela Paris vor încerca să nesocotească jertfele aduse de noi, când bărbații rânduiți să cărmuiască destinele patriei noastre întregite, vor încerca să facă nedreptate morții noastre, statului și neamului nostru, noi - împreună cu toți eroii români - vom protesta cu tarie din mormânturile noastre presărate pe hotarele multor țări! Și glasurile noastre vor trebui să fie ascultate, căci nimenia nu se va găsi, carele să tragă la îndoială eroismul românesc, să disprețuiască partea însemnată, ce am avu-o noi la gloria războiului de astăzi!...

Eroi români astupați sub glie!... Gândul nostru zboară astăzi la voi, chipeși voinic, inimi bărbătești din zilele de ieri! Sunteți trup din trupul nostru și sânge din sângele nostru. Fiți siguri deci, că vom împlini cu dragoste această ultimă dorință a voastră rugând pe bunul Dumnezeu să lumineze mintea celorce sunt sortiți să cărmuiască destinele Europei și a scumpei noastre patrii și să facă odată și pentru totdeauna dreptate morții noastre eroice!... Numele vostru nu se va pierde niciodată din sufletul nostru, ci se va pomeni cu sfințenie din neam în neam, cât timp vor trăi pe aceste plaiuri strănepoți de-ai lui Traian! Întrați întru bucuria Domnului vostru, acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

Iosif Pascu,
paroh.

Ș T I R I

Personale. Î. P. C. Sa părintele arhimandrit și vicariu episcopesc Filaret Musta împreună cu P. C. Sa părintele arhimandrit și ales episcop Dr. Iosif Tr. Badescu au plecat Joi în 27 l. c. la Sibiu, spre a lua parte la actul hirotonirii și instalării noului nostru mitropolit Nicolae.

Catedrala „Mântuirea neamului“. Duminică în 26 l. c. s'a ținut la Mitropolia din București o ședință festivă a Sântului Sinod pentru a se lua cunoștință de hrisovul Regelui Ferdinand I, prin care se vestește hotărîrea de a se ridica la București o mare catedrală „Mântuirea Neamului“ întru amintirea vitejei armatelor noastre, care ne-au adus întregirea neamului. Dupăcum marii Voevozi din trecutul mărit al neamului, ca Alexandru cel bun, Mircea, Ștefan cel Mare, Mihai viteazul, Brâncovenii, Basarabii și Carol, cari ridicau sante lăcașuri de închinare drept mulțămintă lui Dumnezeu pentru ajutorul dat oștirilor lor, tot astfel și marele

nostru Vodă și Căpitan Ferdinand I a luat inițiativa ridicării catedralei „Mântuirea neamului“ pătruns de aceleași evlavioase simțăminte, ca și glorioșii săi înaintași. Noua catedrală va deveni astfel *simbolul văzut* al unității noastre de lege și credință.

Un dar universitar. Vestitul istoric tinăr-Vasile Pârvan, mult apreciat pentru întinsele și temeinicile sale studii istorice cu privire la originea creștinismului la Români, a făcut Universității din București o dănie de 50.000 Lei, destinată pentru premiarea lucrărilor studențești în materie istorică. Nobilul și frumosul gest al marelui bărbat de știință are o semnificație morală cu totul deosebită, știut fiind că D.S.a nu este om bogat. Până când în țări cu tradiții culturale se conzideră ca o nobilă cinste înzestrarea universităților de către particulari, ba miliardarii americani creiază ei înșiși universități, îmbogățindu-le cu tot ce le trebuie pentru veci, la noi cine se mai gândește la asemenea înalte fapte culturale și de aceea, darul profesorului Pârvan *poate și trebuie* să fie un indemn mai ales pentru toți cei în-avuțiți în urma războiului atât de adese de pe spetele celor înlăcrimați de durerea mizeriei negre...

Unificarea monetară la noi se va face așa, că se vor scoate din circulație coroanele, rublele și hârtiile Băncii generale. Statul a încheiat un acord cu Banca Națională care i-a împrumutat două miliarde și jumătate Lei din bancnotele sosite din America pentru înlocuirea biletelor străine, cu bancnotele Băncii Naționale. Înlocuirea se va face dând publicului 40% din numeralul ce-l posedă fiecare persoană, iar pentru restul de 60% se vor elibera chitanțe provisorii, urmând ca acestea să fie plătite în termen de 6 luni, prin împrumut sau rentă succesivă. Unificarea va începe cel mai târziu în 1 August a. c.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25

Comandantul Trupelor din Transilvania ordonează, că:

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da părerile despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Ceice se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

Licitațiune minuendă.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistor diecezan ddo 13/26 Aprilie 1920, Nr. 803 E ex 1920 se escrie *Licitațiune minuendă* pentru demolarea și zidirea din nou a turnului bisericii ort. române din comuna **Sacoșul-unguresc**, precum și pentru renovarea acestei biserici.

Prețul de esclamare este 48.950 cor. 86 fl.

Licitațiunea se ve ținea în 7/20 Iunie 1920 la 11 ore înainte de amiază în edificiul școlii ort. române din Sacoșul-unguresc.

Doritorii de a întreprinde această lucrare au să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% din prețul de esclamare în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile. Rebonificare de spese sau diurne nu se dă, din contră întreprinzătorul are să rebonifice spesele avute cu compunerea planului și a specificațiunei de măsuri și să supoarte spesele de timbru pe contractul în două exemplare.

Comuna bisericască își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor putând respinge ori și care ofertă fără considerație la mărimea lui și fără nici o motivare.

Planul specificațiunea de spese și condițiunile de contract se pot vedea la Oficiul parohial.

Sacoșul-unguresc din ședința comitetului parohial ținută în 3/16 Maiu 1920. 1—3

Ioan Vladescu

preot, președ. com. par.

Vasile Blașiu

preot, not. com. par.

1. Salar în bani gata dela comuna bis. 1000 cor.
2. Întregirea dela stat.
3. Cortel în natură cu grădină de legume 800[?].
4. Un extravilan.
5. Pentru scripturistica 50 cor.
6. Pentru participare la adunarea generală 60 cor.
7. Dela înmormântări 4 cor., parastase 2 cor.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta sf. biserică, a purta cantoratul în și afară de biserică și a purta și incheia socoțile bisericesti și ale cultului.

Preferiți vor fi acei cari sunt în stare a conduce corul vocal existent, pentru ce alesul va primi o remunerație deosebită.

Recurenții au să-și subștearnă petițiile instruate cu documentele de lipsă Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Bocșa-montană și să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică spre ași arăta desteritatea în cântare, însă nu în ziua de alegere.

Ramna din ședința comitetului parohial ținută la 16 Februarie 1920.

Ioan Pincu

președ. com. par.

Nr. 1039 Șc. ex 1920.

Acest concurs se aprobă cu adausul, că el s'a subșternut prin oficiul protopresbiteral.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 28 Aprilie (1 Maiu) 1920. 2—3

Ioan Pascu

not. com. par.

Președintele Consistorului:

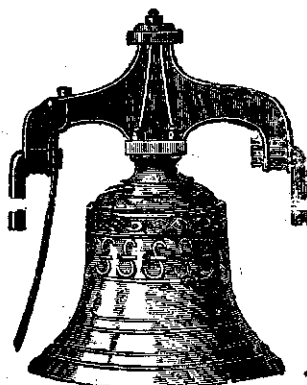
Filaret Musta m. p.

arhimandrit, vicariu episcopesc.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională ort. rom. din **Ramna** tractul protopresbiteral Bocșa-montană se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană pe lângă următoarele emolumente?

INTRAVILAN pentru o casă împreună cu o grădină e de vindut. A se întreba la văduva **Baader** Nr. 185. lângă biserică rom. în Caransebeș. 3—3

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote
și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

24-52 Calculări de preț se trimit gratuit.